

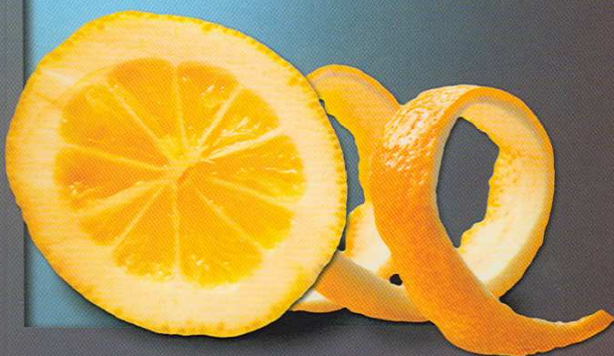
ISSN 1643-2444

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD
PEDAGOGICZNORELIGIJNY

INTERNATIONALE
RELIGIONSPÄDAGOGISCHE RUNDSCHAU

VII (2008)

WARTOŚCI WERTE

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Wydział Teologii
Hochschule Vechta – Institut für Katholische Theologie, Lehrstuhl
für Praktische Theologie: Religionspädagogik
und Pastoraltheologie

Universität Wien – Katholisch-Theologische Fakultät,
Institut für Religionspädagogik und Katechetik

Pädagogische Hochschule – Karlsruhe

KEERYKS

W obliczu pluralizmu musimy dokonywać wyborów, także tych dotyczących wartości. Ponieważ pojęcie „wartość” – czy też „wartości” – jest dzisiaj jednym z najbardziej wieloznacznych terminów, istnieje bowiem wiele jego definicji i klasyfikacji, obecny numer czasopisma „Keryks” poświęcony został w całości właśnie problematyce wartości w postmodernizmie.

Dział artykułów otwiera opracowanie autorstwa abp. Stanisława Wielgusa. Czytelnik znajdzie tu klarowną odpowiedź na pytanie, czym jest postmodernizm. Leon Dyczewski pisze o miejscu i roli wartości w kulturze nierozzerwalnie związanej z życiem społecznym człowieka, a abp Józef Życiński określa rolę wartości humanistycznych we współczesnych przemianach kulturowych. W tym samym, europejskim kontekście analizuje wyzwania związane z badaniami problematyki wartości Regina Polak. Zagadnienie wartości pojawia się również w artykułach Wioletty Szymczak i Józefa Styka. W pierwszym poruszono problem kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego. Drugi z wymienionych autorów skupia się na wartościach uznawanych przez polską młodzież w dobie społeczeństwa ponowoczesnego. Z rozważaniami tymi bezpośrednio koresponduje bardzo interesujący artykuł Eгона Spiegela. Autor stanowczo stwierdza w nim, że należy skończyć z negatywnymi stereotypami na temat młodzieży. Wspaniały przykład dochowania wiary uznawanym wartościom przedstawia Manfred Eder w dwóch opracowaniach. Pierwsze poświęcone jest adwokatowi Hansowi Wölfelowi, drugie – Franzowi Jägerstätterowi. W innym kontekście, choć nadal w kręgu takich pojęć jak honor czy wierność, podejmuje problematykę wartości Andreas Prokopf. Opisuje on wydarzenia rozgrywane się na stadionach piłkarskich, zwłaszcza zjawiska antysemityzmu i chuligaństwa, a także ich konsekwencje z punktu widzenia pedagogiki religii. Dział kończy opracowanie Doroty Kornas-Bieli poświęcone wartości prokreacji.

W dziale „Nowe inspiracje w naukach o wychowaniu” mogą zainteresować Czytelnika opracowania autorstwa Heinza-Elmara Tenortha i Annette Miriam Stroß. Pierwszy autor zadaje pytanie o sensowność tworzenia list klasyków pedagogiki, natomiast A.M. Stroß dokonuje przeglądu 20-letniej historii niemieckiej pedagogiki w kontekście postmodernizmu.

Dział praktyczny zawiera artykuł Ryszarda Hajduka na temat roli głoszenia przez Kościół współczesnemu światu wartości zapisanych w przesłaniu ewangelijnym.

Tom kończy dział sprawozdań, w którym Engelbert Groß, jako pomysłodawca, opisuje projekt badawczy przeprowadzony przez Katedrę Dydaktyki Religii, Katechetyki i Pedagogiki Religii Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Eichstätt-Ingolstadt.

Im Pluralismus als einem sozialen Phänomen ist fast jeder gezwungen, Wahlenentscheidungen zu treffen, auch solche, die die Werte betreffen. Da der Begriff des Wertes heute einer der vieldeutigsten Termini geworden ist (weil es viele Definitionen und Klassifikationen für ihn gibt), ist die neueste Ausgabe von „Keryks“ vollständig gerade der Problematik der Werte im Postmodernismus gewidmet.

Die Abteilung „Artikel“ eröffnet die Arbeit von Erzbischof Stanisław Wielgus, die an die Genese dieser Strömung anknüpft. Mit dem Ort und der Funktion des Wertes in der Kultur, die untrennbar mit dem sozialen Leben des Menschen verbunden ist, befasst sich Leon Dyczewski, und Erzbischof Józef Życiński erörtert die Rolle der humanistischen Werte in den zeitgenössischen kulturellen Wandlungen. Regina Polak führte Untersuchungen zur Problematik der Werte im europäischen Kontext durch. Die Thematik der Werte tritt auch in den Artikeln von Wioletta Szymczak und Józef Styk in Erscheinung. Im zuerst genannten wird das Problem der Werte in der Bürgergesellschaft behandelt, während sich der andere Artikel auf die Werte polnischer Jugendlicher in der postmodernen Gesellschaft konzentriert. Mit den Betrachtungen von J. Styk korrespondiert unmittelbar der sehr interessante Artikel von Egon Spiegel mit dem Titel: „Schluss mit den negativen Stereotypen zum Thema der Jugend“. Das vorzügliche Beispiel eines Glaubenszeugnisses liefert Manfred Eder. In einem etwas anderen Kontext und einer anderen Perspektive behandelt Andreas Prokopf die Problematik der Werte. Der Autor schildert Ereignisse in Fußballstadien, besonders Erscheinungsformen des Antisemitismus und Hooliganismus, sowie ihre Konsequenzen vom Gesichtspunkt der Religionspädagogik. Diese Abteilung beschließt die Arbeit von Dorota Kornas-Biela. Die Autorin verweist auf den biologischen Ansatz zur menschlichen Fortpflanzung und zur pränatalen Lebenszeit des Menschen.

In der Abteilung „Impulse aus der Erziehungswissenschaft“ werden von Heinz-Elmar Tenorth und Annette Miriam Stroß sehr interessante Artikel dargestellt – über Klassiker in der Pädagogik und über das Thema „Postmoderne“ in der deutschen Erziehungswissenschaft.

Die praktische Abteilung enthält einen Artikel von Ryszard Hajduk über die Rolle der Kirche im Dienst an den Werten.

Diese Ausgabe beschließt die Abteilung „Berichte“, in der Engelbert Groß, als Initiator, das vom Lehrstuhl für Religionsdidaktik, Katechetik und Religionspädagogik an der Theologischen Fakultät der Katholischen Universität Eichstätt-Ingolstadt durchgeführte Forschungsprojekt beschreibt.

**Wydawnictwo Uniwersytetu
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**
ul. Heweliusza 14, 10-718 Olsztyn
tel. (089) 523 36 61, fax 523 34 38
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/
e-mail: wydawca@uwm.edu.pl

KERYKS

Rada Naukowa

Profesorowie:

Hans-Ferdinand Angel, Ks. Jerzy Bagrowicz, Gottfried Bitter CSSp,
Martina Blasberg-Kuhnke, Anton A. Bucher, Aniela Dylus, Rudolf Englert,
Monika Jakobs, Martin Jäggle, Helmut Juros SDS, Stephanie Klein,
Ilse Kögler, Stanisław Kulpaczyński SDB, Kazimierz Zbigniew Kwieciński,
Ks. Stephan Leimgruber, Zbigniew Marek SJ, Roman Murawski SDB,
Ks. Mieczysław Rusiecki, Monika Scheidler, Annette Miriam Stroß,
Dieter Wagner, Gabriel Witaszek CSsR, Irena Wrońska, Herbert A. Zwergel

Wissenschaftlicher Beirat

Professoren/innen:

Hans-Ferdinand Angel, Jerzy Bagrowicz, Gottfried Bitter,
Martina Blasberg-Kuhnke, Anton A. Bucher, Aniela Dylus, Rudolf Englert,
Monika Jakobs, Martin Jäggle, Helmut Juros, Stephanie Klein, Ilse Kögler,
Stanisław Kulpaczyński, Kazimierz Zbigniew Kwieciński, Stephan Leimgruber,
Zbigniew Marek, Roman Murawski, Mieczysław Rusiecki, Monika Scheidler,
Annette Miriam Stroß, Dieter Wagner, Gabriel Witaszek, Irena Wrońska,
Herbert A. Zwergel

KERYKS

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD PEDAGOGICZNORELIGIJNY
INTERNATIONALE RELIGIONSPÄDAGOGISCHE RUNDSCHAU

VII (2008)

ISSN 1643-2444

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Wydział Teologii
Hochschule Vechta – Institut für Katholische Theologie,
Lehrstuhl für Praktische Theologie: Religionspädagogik und Pastoraltheologie
Universität in Wien – Katholisch-Theologische Fakultät,
Institut für Religionspädagogik und Katechetik
Pädagogische Hochschule – Karlsruhe

Komitet Redakcyjny

Ks. prof. dr hab. Cyprian Rogowski (Redaktor Naczelny)
Zur Abgunst 12, D-34388 Trendelburg
e-mail: cyprian.rogowski@t-online.de
cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

Prof. dr Martin Jäggle (Zastępca Redaktora Naczelnego)
Prof. dr hab. Egon Spiegel (Sekretarz Redakcji)
Ks. prof. dr hab. Stanisław Bielecki
Ks. prof. dr hab. Janusz Mariański

Rubryka

Nowe inspiracje w naukach o wychowaniu
Redakcja: Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski
Prof. dr hab. Annette Miriam Stroß

Recenzenci numeru

Prof. dr hab. Georg Baudler
Prof. dr hab. Mirosław Patalon

Recenzenci artykułów

Prof. dr Alfonso Amarante
Prof. dr hab. Józef Baniak
Prof. dr Martin Mckeever
Prof. dr hab. Guido Meyer
Prof. dr Giovanni del Missier
Prof. dr hab. Matthias Möhring-Hesse
Prof. dr hab. Sławomir Partycki
Ks. prof. dr hab. Ralph Sauer
Prof. dr hab. Helena Słotwińska
Prof. dr hab. Annette Miriam Stroß
Ks. prof. dr hab. Stanisław Zięba

Redaktionsausschuss

Prof. Dr. habil. Cyprian Rogowski (Hauptschriftleiter)
Zur Abgunst 12, D-34388 Trendelburg
e-mail: cyprian.rogowski@t-online.de
cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

Prof. Dr. Martin Jäggle (Stellvertreter)
Prof. Dr. habil. Egon Spiegel (Sekretär der Redaktion)
Prof. Dr. habil. Stanisław Bielecki
Prof. Dr. habil. Janusz Mariański

Rubrik

Impulse aus der Erziehungswissenschaft
Redaktion: Prof. Dr. habil. Bogusław Śliwerski
Prof. Dr. habil. Annette Miriam Stroß

Rezensenten der gesamten Nummer

Prof. dr hab. Georg Baudler
Prof. dr hab. Mirosław Patalon

Rezensenten der Beiträge

Prof. Dr. Alfonso Amarante
Prof. Dr. habil. Józef Baniak
Prof. Dr. Martin Mckeever
Prof. Dr. habil. Guido Meyer
Prof. Dr. Giovanni del Missier
Prof. Dr. habil. Matthias Möhring-Hesse
Prof. Dr. habil. Sławomir Partycki
Prof. Dr. habil. Ralph Sauer
Prof. Dr. habil. Helena Słotwińska
Prof. Dr. habil. Annette Miriam Stroß
Prof. Dr. habil. Stanisław Zięba

Opracowanie redakcyjne / Redaktion der Texte
Małgorzata Kubacka

Tłumaczenie tekstów / Übersetzung der Texte
Herbert Ulrich
Agnieszka Zduniak

Projekt okładki / Umschlagentwurf
Maria Fafińska

Skład komputerowy / Computersatz
Wydawnictwo UWM Olsztyn

Adres Redakcji / Redaktionsadresse
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Wydział Teologii
ul. Stanisława Kardynała Hozjusza 15, 11-041 Olsztyn
tel./fax (0-89) 523 89 46
e-mail: cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

© Copyright by Wydawnictwo UWM • Olsztyn 2008

Wydawnictwo UWM
ul. Jana Heweliusza 14, 10-718 Olsztyn
tel. (0-89) 523 36 61, fax (0-89) 523 34 38
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/
e-mail: wydawca@uwm.edu.pl

Nakład 400 egz. Ark. wyd. 28,3; ark. druk. 24
Druk: Zakład Poligraficzny UWM w Olsztynie, zam. nr 600

Spis treści Inhaltsverzeichnis

	Od Redakcji Von der Redaktion	8
	Gość numeru Gastkommentar Prof. dr hab. Janusz Tarnowski	14
Artykuły Beiträge	Stanisław Wielgus Postmodernizm Postmodernismus	35
	Leon Dyczewski Miejsce i funkcje wartości w kulturze Ort und Funktionen der Werte in der Kultur	57
	Józef Życiński Rola wartości humanistycznych we współczesnych przemianach kulturowych Die Rolle der humanistischen Werte in den zeitgenössischen kulturellen Wandlungen	89
	Regina Polak Badania nad wartościami w kontekście europejskim. Bilans i wyzwania Europa-gerechte Werteforschung. Bilanz und Herausforderungen	105
	Wioletta Szymczak Wartości w społeczeństwie obywatelskim Die Werte in der Bürgergesellschaft	123
	Józef Styk Wartości młodzieży polskiej w społeczeństwie ponowoczesnym Die Werteorientierung polnischer Jugendlicher in der postmodernen Gesellschaft	147
	Egon Spiegel Koniec z negatywnymi stereotypami na temat młodzieży Schluss mit dem negativen Stereotyp Jugend	159
	Manfred Eder Prawo musi pozostać prawem. Hans Wölfel (1902–1944) Recht muß Recht bleiben. Hans Wölfel (1902-1944)	175
	Manfred Eder Słuchać Boga bardziej niż ludzi. Franz Jägerstätter (1907–1943) Gott mehr gehorchen als den Menschen. Franz Jägerstätter (1907-1943)	181

	Andreas Prokopf	189
	Znicze na Starym Mieście w Krakowie jako pociski. Kibice chili- gani w Polsce między wiernością Papieżowi a antysemityzmem Grablichter in Krakaus Altstadt – als Wurfgeschosse. Fußballhoo- ligans in Polen zwischen Papsttreue und Antisemitismus	
	Dorota Kornas-Biela	233
	Wartość prokreacji: społeczne konsekwencje paradygmatu biologi- stycznego Der Wert der Fortpflanzung: soziale Konsequenzen des biologisti- schen Paradigmas	
Nowe inspiracje w naukach o wychowaniu Impulse aus der Erziehungswissenschaft	Heinz-Elmar Tenorth	273
	Klasyki pedagogiki – postać i funkcja niezbędnego gatunku Klassiker in der Pädagogik – Gestalt und Funktion einer unent- behrlichen Gattung	
	Annette Miriam Stroß	289
	Postmodernizm jako temat w niemieckiej nauce o wychowaniu. Przegląd 20-letniej historii Das Thema „Postmoderne” in der deutschen Erziehungswissen- schaft. Ein Rückblick auf eine 20-jährige Geschichte	
W kierunku praktyki Aus der Praxis	Ryszard Hajduk	305
	Kościół w służbie wartości, czyli o aksjologii postmodernizmu i jej pastoralnych implikacjach Die Kirche im Dienst an den Werten, oder: Zur Axiologie des Postmodernismus und ihren pastoralen Implikationen	
Recenzje Rezensionen	■ Christoph Bizer, Roland Degen, Rudolf Englert, Helga Kohler- -Spiegel, Norbert Mette, Folkert Rickers i Friedrich Schweitzer (Hrsg.), <i>Was ist guter Religionsunterricht?</i> [Co oznacza dobra lekcja religii], „Jahrbuch der Religionspädagogik” (JRP), Band 22, Neukirchen 2006 (Cyprian Rogowski)	327
	■ Katrin Melcher, <i>Kindern biblische Geschichten erzählen. Neue Grundsätze für den Religionsunterricht der Grundschule</i> [Opo- wiadanie dzieciom historii biblijnych. Nowe założenia w naucza- niu religii w szkole podstawowej], Lit, Berlin 2008 (Cyprian Rogowski)	330
	■ Cyprian Rogowski (red.), <i>Leksykon pedagogiki religii. Podstawy – koncepcje – perspektywy</i> [Lexikon der Religionspädagogik. Grundlagen – Konzeptionen – Perspektiven], Wydawnictwo Księży Werbistów „Verbinum”, Warszawa 2007 (Janusz Mariański)	333

■	Mirosław Patalon, <i>Pedagogika ekumenizmu. Procesualność jako paradygmat interkonfesyjnej i interreligijnej hermeneutyki w ujęciu Johna B. Cobba, Jr.</i> [Die Pädagogik des Ökumenismus. Prozessualität als Paradigma interkonfessioneller und interreligiöser Hermeneutik in der Konzeption von John B. Cobb Jr.], Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007 (Mariusz Brodnicki)	339
■	Janusz Mariański, <i>Socjologia moralności</i> [Soziologie der Moral], Wydawnictwo KUL, Lublin 2006 (Wojciech Misztal)	347
■	Janusz Mariański, <i>Spółczesność i moralność. Studia z katolickiej nauki społecznej i socjologii moralności</i> [Gesellschaft und Moral. Studien zur katholischen Soziallehre und Soziologie der Moral], Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej „Biblos”, Tarnów 2008 (Jan Mazur)	352
■	Bogusław Śliwerski (red.), <i>Pedagogika</i> [Pädagogik], t. 1: <i>Podstawy nauk o wychowaniu</i> [Grundlagen der Erziehungswissenschaften], t. 2: <i>Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych</i> [Die Pädagogik und die Erziehung, Bildungspolitik und wissenschaftliche Forschung], t. 3: <i>Subdyscypliny wiedzy pedagogicznej</i> [Subdisziplinen pädagogischen Wissens], Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne 2006 (Katarzyna Szumlewicz)	359
Sprawozdania Berichte	Engelbert Groß Jubileusz 20-lecia projektu badawczego „Ogólnoświatowa pedagogika religii” 20-jähriges Jubiläum: „Eine-Welt-Religionspädagogik”	371
Editorial and Table of Contents		377
Informacja dla Autorów Information für die Autoren		381
W następnym numerze In der nächsten Nummer		383